

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ZŠ PRŮHONICE

ŠKOLNÍ ROK 2019–2020

**Základní škola Průhonice,
okres Praha-západ
Školní 191, 252 43 Průhonice
www.zspruhonice.cz
skola@zspruhonice.cz
tel. +420 267 750 493**

Obsah

1. Úvod	3
2. Charakteristika školy	3
3. Analýza stavu na škole.....	6
4. Cíle prevence	7
5. Cílové skupiny.....	8
6. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi	11
7. Metody při realizaci prevence.....	12
8. Časový harmonogram	12
9. Evaluace MPP 2018–2019	13
10. Seznam základních norem v oblasti prevence	15
11. Řešení sociálně patologických jevů ve škole	17
12. Vybraná zařízení poskytující pomoc ve Středočeském kraji a v hlavním městě Praze	17
13. Přílohy.....	19
Příloha č. 1 Plán akcí primární prevence	19
Příloha č. 2 Šikana	21
Příloha č. 3 Kyberšikana.....	29
Příloha č. 4 Krádež	30
Příloha č. 5 Vandalství.....	32
Příloha č. 6 Návykové látky – drogy, alkohol, tabákové výrobky	33

1. Úvod

Minimální preventivní program je dokumentem školy zaměřeným na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Poskytuje žákům, rodičům a pracovníkům školy informace v oblasti prevence rizikových projevů chování, vede žáky k osvojování základních kompetencí v oblasti zdraví, rozvíjení dovedností, které vedou k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Minimální preventivní program vychází ze školského zákona č. 561/2004 Sb., zákona č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek a z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28). Při jeho tvorbě byly brány na zřetel také Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2019-2027, Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021, vyhláška č. 75/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016).

K rizikovým projevům chování patří široké spektrum výchovných problémů a poruch chování u dětí a mládeže – interpersonální agresivní chování (agrese, šikana, kyberšikana, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie), delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům (vandalismus, krádeže, sprejerství), záškoláctví a neplnění školních povinností, závislostní chování (užívání návykových látek, netolismus, gambling), poruchy příjmu potravy, sexuální rizikové chování, negativní působení sekt, rizikové chování v dopravě a rizikové sportovní aktivity.

2. Charakteristika školy

Základní škola se nachází šest km od hlavního města Prahy. Jejím zřizovatelem je obec Průhonice, okres Praha–západ. Mezi známé památky obce patří Průhonický park, zámek s románským kostelem Narození Panny Marie a Dendrologická zahrada. Své sídlo zde mají

vědecké a výzkumné instituce. Mezi nejvýznamnější z nich patří Botanický ústav Akademie věd České republiky a Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví Průhonice.

Základní škola Průhonice je v provozu od 1. 9. 1965, právní subjektivitu získala dne 1. 9. 1994. Jedná se o úplnou školu s 1. až 9. ročníkem. Objekt školy tvoří pět pavilonů vzájemně propojených koridory. V posledních letech prošel objekt celkovou modernizací. Všechny stávající pavilony jsou opravené, vybavené novou technikou a nábytkem. Škola disponuje nově zrekonstruovanou tělocvičnou, novou sportovní halou (slavnostně otevřenou dne 27. 6. 2019), atletickým oválem, hřištěm, několika odbornými učebnami (třemi jazykovými pracovny, IT, Fy-Ch, Vv, cvičnou kuchyňkou) a nově přistavěnou částí pavilonu E. Školu navštěvují hlavně žáci z Průhonic, Modletic, Nupak, Čestlic, Dobřejovic, ale i ze vzdálenějších obcí. Nemalý podíl tvoří cizinci. Stabilně dochází ke zvyšování počtu žáků, v letošním roce se škola přiblížila k naplnění celkové kapacity. Ta se navýšila i ve školní družině, a to na celkem sedm oddělení.

	POČET TŘÍD	POČET ŽÁKŮ
1. stupeň	15	371
2. stupeň	8	199
CELKEM	23	570

K 30. září 2019 eviduje škola 79 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními dle Vyhlášky MŠMT č. 27/2016, z toho 31 žáků se vzdělává podle IVP, 19 žáků podle PLPP. S 6 žáky pracují asistentky pedagoga.

Učitelský sbor tvoří 36 pedagogů, 6 asistentek pedagoga a 1 školní asistentka. Ve školní družině pracuje 7 vychovatelek.

VEDENÍ ŠKOLY

Ředitelka školy:

Mgr. Ester Štorková

Telefon na ředitelku:

+420 734 575 366

E-mail na ředitelku:

ester.storkova@zspruhonice.cz

Zástupkyně ředitelky pro 1. stupeň:

Mgr. Bc. Romana Šilová

E-mail:

romana.silova@zspruhonice.cz

Zástupce ředitelky pro 2. stupeň:

Mgr. Roman Navrátil

E-mail:

roman.navratil@zspruhonice.cz

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVISTĚ

Na škole funguje školní poradenské pracoviště ve složení: výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog a speciální pedagog. Tento tým pravidelně konzultuje dění ve škole na pravidelných poradách s vedením školy. Školní metodik prevence, výchovný poradce a speciální pedagog jsou k dispozici žákům po celou dobu výuky dle potřeby, rodičům nebo veřejnosti v době konzultačních hodin.

KONZULTAČNÍ HODINY ŠPP	
Školní metodička prevence	Pondělí a úterý od 15.00 do 16.00 hod.
Výchovná poradkyně	Pondělí od 15.30 do 16.30 hod.
Školní psycholožka	Pondělí a úterý od 8 do 15 hod.
Speciální pedagožka	Úterý od 8 do 10 hod.

S pracovníky ŠPP si lze sjednat i jiný termín po předchozí telefonické domluvě.

Ostatní učitelé a zaměstnanci školy s tímto týmem spolupracují.

V prostorách školy jsou na zdech zavěšeny dvě schránky důvěry, do kterých mohou žáci své dotazy či podněty vhadzovat. Dále byla pro všechny žáky i rodiče zřízena elektronická schránka důvěry (schranka.duvery@zspruhonice.cz). S jejím užíváním byli všichni seznámeni. Další možností, jak vyhledat pomoc, je projekt Nenech to být, do kterého se škola zaregistrovala. Jedná se anonymní on-line schránku důvěry, která je dostupná na internetových stránkách.

Školní metodička prevence:

E-mail:

Bc. Eva Kohoutová

eva.kohoutova@zspruhonice.cz

Výchovná poradkyně a speciální pedagožka:

E-mail:

Mgr. Alena Randusová

alena.randusova@zspruhonice.cz

Školní psycholožka:

E-mail:

Mgr. Kristýna Porazilová

kristyna.porazilova@zspruhonice.cz

Garantem programu je okresní metodička prevence PPP SK Praha–západ Mgr. Blanka Hančárová a oblastní metodik primární prevence PPP SK Praha–východ, odloučené pracoviště ul. Mochovská 570, Praha 9, Mgr. Simona Trnková.

Ve škole dále působí žákovský parlament. Zástupci 2. až 9. tříd se pravidelně scházejí s vedením školy na schůzkách, kde prezentují své návrhy, nápady, ale i kritické připomínky. Společně se pak snaží řešit problémy týkající se každodenního života žáků školy.

3. Analýza stavu na škole

Sledování situace ve škole se děje ze strany pedagogů a dalších zaměstnanců školy průběžně po celý školní rok. Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování žáků slouží dotazníková šetření, práce třídních i netřídních učitelů, připomínky dětí při jednání žákovského parlamentu, podněty ze strany rodičů, samotných žáků a obyvatel Průhonic.

PŘESTUPKY PROTI PRAVIDLŮM, PORUŠENÍ ŠKOLNÍHO ŘÁDU

Počet výchovných opatření za nevhodné chování žáků a porušení školního řádu se v minulém školním roce zásadním způsobem snížil. Škola neřešila žádnou závažnou situaci, při které by byla někomu způsobena závažná újma na zdraví či na majetku. Jednotlivé přestupky proti školnímu řádu se dařilo řešit hned na začátku, aniž by došlo k rozvoji závažnějšího sociálně patologického jevu. Ve škole se vždy jednalo o selhání jednotlivce ve smyslu použití hrubé vulgarity směřované na pedagoga, arogantního chování, skrytého nošení zbraně do budovy školy, opakovanou nekázeň v hodinách či nevhodné chování ohrožující bezpečnost spolužáků. U jednoho žáka byla nalezena láhev alkoholu a v jednom případě byly výchovně řešeny dívky za poškození majetku.

Nadále byli zástupci školního poradenského pracoviště v kontaktu s pracovníky Odboru sociálně právní ochrany dětí v Říčanech a v Černošicích. Společně řešili výchovné problémy žáků, k jejichž řešení nebyla škola kompetentní (staly se mimo výuku a budovu základní školy), ale bylo nutné je z preventivních důvodů dále řešit. Pozornost věnovali i problémům žáků, které vycházely z neuspokojivého rodinného prostředí ve smyslu zanedbání péče či neplnění rodičovských povinností. Na žádost tohoto subjektu škola zpracovávala několik zpráv a doporučení pro potřeby soudů a lékařů.

Dalším zařízením přizvaným k řešení výchovných problémů žáků bylo Středisko výchovné péče Klíčov Praha a SVP Dobřichovice. Z preventivních důvodů přizvala sociální pedagožka k řešení situace jednoho žáka také Policii ČR.

4. Cíle prevence

Jednou z hlavních priorit naší základní školy je vytvářet zdravé školní prostředí pro všechny žáky a pro zaměstnance školy. Dobré třídní (školní) klima, tolerance a fungující vzájemné vztahy jsou základním předpokladem pro úspěšné vzdělávání a výchovu žáků.

Dlouhodobé cíle vytyčené pro tento školní rok:

- vést žáky ke zdravému životnímu stylu a k odpovědnosti za vlastní chování,
- rozvíjet u žáků sociální dovednosti (schopnost diskutovat, komunikovat, spolupracovat, dělat samostatná rozhodnutí),
- učit žáky řešit konfliktní situace (asertivní chování, efektivní komunikace),
- vést je ke schopnosti čelit tlaku vrstevníků a odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky,
- posilovat sebedůvěru dětí, rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním,
- seznámit je s možnostmi pomoci při osobních problémech,
- informovat je přiměřeně věku o návykových látkách, jejich účincích a následcích užívání,
- rozšířit právní vědomí žáků v oblasti trestního práva ve spojitosti s drogami, rizikovým chováním a trestní odpovědností od 15 let,
- předcházet rizikovým jevům v chování jako je šikana, kyberšikana, agrese a rizikové sexuální chování,
- předcházet projevům rasismu, vést žáky k porozumění a toleranci lidí odlišných národností a kultur,
- rozpoznat a zajistit včasnou intervenci v případech: poruch přijímání potravy, domácího násilí, týrání a zneužívání dětí a ohrožování výchovy mládeže,
- vést žáky ke smysluplnému využití volného času, k aktivnímu odpočinku,
- rozšířit znalosti o bezpečném pohybu v silničním provozu a na cyklostezkách,
- monitorovat situaci ve škole z hlediska výskytu projevů rizikového chování,
- motivovat rodiče k odpovědnosti za zdraví a výchovu svých dětí,
- poskytovat poradenské služby žákům i rodičům.

Krátkodobé cíle vytyčené pro tento školní rok:

- zvýšit pohybovou aktivitu při vyučování – pobyt na školním hřišti během velké přestávky, pohybové chvílky při výuce, zařazování vycházek a pěších výletů do výuky, maximální využití nové sportovní haly,
- zavést předmět etická výchova (pilotně v 8. ročníku),
- setkávat se s žáky v třídnických hodinách,
- využít nabídky filmů v programu „Jeden svět na škole“,
- využít nabídku programů zaměřených na prevenci konkrétních projevů rizikového chování dětí, zejména na šikanu,
- využít nabídku vzdělávacích pořadů s tematikou prevence rizikového chování dětí,
- pracovat na třídních vztazích,
- zajistit zájmové kroužky,
- realizovat akce školy pro rodiče s dětmi – Dny otevřených dveří ve škole a školní družině, Vánoční akademie, Sportovní odpoledne, Absolvent atd.),
- uskutečnit 2 x ročně třídní schůzky a setkání žák x učitel x rodič,
- zajistit vzdělávací semináře pro pedagogy dle aktuální nabídky zaměřené na prevenci rizikového chování dětí,
- zorganizovat projekt Škola před školou – odpolední návštěvy předškoláků ve škole pod vedením budoucí paní učitelky 1. ročníku (konec školního roku),
- zajistit návštěvu dopravního hřiště – žáci 4. a 5. ročníku,
- reprezentace školy – účast žáků v různých soutěžích a olympiádách dle aktuální nabídky.

5. Cílové skupiny

ŽÁCI 1.–2. ROČNÍKU:

- společné stanovení a užívání pravidel soužití mezi žáky a dospělými ve škole,
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti, posilování zdravého sebevědomí,
- posilování projevů vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- objevování individuálních odlišností dětí a jejich tolerance dětským kolektivem,
- rozvoj schopností komunikace a diskuse ve skupině, řešení problémů a konfliktů,

- rozvoj schopností klást otázky, vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“.

ŽÁCI 3.–5. ROČNÍKU:

- uvědomování si hodnoty vlastní osoby a posilování svého „já“ v pozitivním slova smyslu,
- nácvik řešení stresových situací a dodržování životosprávy,
- posilování schopnosti spolupráce v kolektivu,
- uvědomování si vlastního zdravotního stavu, duševní, tělesné a sociální rovnováhy,
- vedení žáků k aktivnímu využívání volného času se zaměřením na sport,
- posilování schopnosti a ochoty vzájemně si pomáhat, umět se podřídit možnostem skupiny,
- učení žáků zvládat fyzicky náročné situace,
- uvědomování si základních pravidel společenského chování.

ŽÁCI 6. ROČNÍKU:

- pravidla soužití v novém prostředí (přestup na 2. stupeň),
- naslouchání, osobní nasazení,
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečná,
- posilování důvěry ve vztahu žák – učitel,
- rozvíjení pravidel společenského chování,
- respektování ostatních, spolupráce ve skupině,
- posilování odmítavých postojů k šikanování, užívání alkoholu, omamných látek apod.

ŽÁCI 7. ROČNÍKU:

- stmelování vrstevnického kolektivu a upevňování vztahů v kolektivu třídy,
- posilování komunikačních dovedností,
- rozvíjení sociálních dovedností,
- uvědomování si přiměřenosti reakcí na zátěžové situace – puberta,
- umění vyrovnat se s neúspěchem a přijímání odpovědnosti za vlastní rozhodnutí,
- posilování obrany před manipulací, umění říci „ne“,
- posilování pravidel společenského chování,

- zvládání náročných fyzických a psychických situací,
- osvojení znalostí, právního povědomí.

ŽÁCI 8. ROČNÍKU:

- trvalé upevňování vztahů v kolektivu vrstevníků,
- posilování komunikačních dovedností, nácvik efektivní komunikace,
- rozvíjení sociálních dovedností,
- rozvoj schopnosti přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí,
- prohloubení znalostí a právního povědomí.

ŽÁCI 9. ROČNÍKU:

- upevňování pozitivních postojů osobnostního i sociálního rozvoje,
- používání pravidel společenského chování,
- mediální hygiena, vliv reklamy,
- zdravé sexuální chování,
- zvyšování schopnosti odolávat nebezpečným situacím, krizím, stresu a dalším zátěžovým situacím, nevhodným způsobům chování,
- posilování odmítavých postojů k užívání omamných látek, projevům xenofobie, rasismu, antisemitismu,
- prohloubení znalostí a právního povědomí.

ZÁKONNÍ ZÁSTUPCI ŽÁKŮ:

- Den otevřených dveří ve škole i ve školní družině - možnost zúčastnit se výuky,
- MPP a způsoby jeho realizace,
- školní a klasifikační řád a výchovná opatření při jeho nedodržování,
- postupy školy v případě výskytu rizikového chování,
- možnosti volnočasových aktivit pro žáky,
- konzultační hodiny ŠMP, VP a školní psycholožky,
- pravidelné konzultační hodiny všech pedagogů,
- odborné semináře organizované školní psycholožkou.

UČITELÉ A VYCHOVATELKY ŠD

- aktuální informace v oblasti prevence na pravidelných provozních poradách,
- vyhodnocování stavu na pedagogických radách i mimo ně již zavedeným způsobem,
- účast na programech zaměřených na prevenci rizikových projevů chování u žáků,
- studium materiálů doporučených OMP, ŠMP,
- výměna zkušeností v oblasti prevence rizikového chování,
- důsledné monitorování vztahů mezi žáky ve svém oddělení,
- využívání třídnických hodin a všech neformálních setkání k působení na žáky v rámci prevence rizikových projevů chování.

6. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

- Obecní úřad Průhonice,
- PPP SK Praha–západ,
- Pražská pedagogicko–psychologická poradna Praha (pobočka Říčany),
- Speciálně pedagogické centrum,
- SVP Klíčov,
- NAUTIS Praha,
- Policie ČR,
- Obecní policie Průhonice,
- BESIP,
- Střední průmyslová škola strojní, Praha 5,
- MP Education, s. r. o.,
- Hope4kids, z. s.,
- MADIO z. s. – poskytovatel programů primární prevence,
- PhDr. Eva Burdová – konzultantka a školitelka,
- Anna Dubská – školní mentoring.

7. Metody při realizaci prevence

- ŠVP – učební plány,
- projektové vyučování,
- školní a klasifikační řád,
- besedy, přednášky, diskuze, rozhovory,
- hry posilující psychiku, spolupráce ve skupině, brainstorming, nácvik verbální a neverbální komunikace a asertivního jednání, relaxační techniky,
- modelové interaktivní situace, metoda kritického myšlení,
- soutěže - vědomostní a sportovní,
- výlety, exkurze,
- třídní setkávání (třídnické hodiny),
- kulturní představení, výstavy,
- schránka důvěry, nástěnky, letáky pro žáky,
- žákovský parlament,
- informace rodičům a jejich zapojování do prevence,
- Den otevřených dveří,
- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence,
- propagace MPP.

8. Časový harmonogram

Podrobný plán akcí je součástí přílohy. Průběžně bude aktualizován.

Všechny aktivity týkající se primární prevence budou probíhat po celý školní rok.

1. STUPEŇ

Na prvním stupni se žáci s jednotlivými tématy setkají především v předmětech: prvouka, přírodověda, vlastivěda, český jazyk, anglický jazyk, ale také v rámci tělesné a výtvarné výchovy.

2. STUPEŇ

Na druhém stupni je práce náročnější. Učitelé musí vzájemně spolupracovat a uspořádat témata z oblasti prevence tak, aby nedocházelo k jejich překrývání a aby byla všechna probrána. Dle uvážení či v případě nově se vyskytnutého problému začleňují vyučující témata i mimo dané předměty, využívají i kulturní a sportovní akce.

Předměty: občanská výchova, výchova ke zdraví, etická výchova, český jazyk a literatura, tělesná výchova, výtvarná výchova, dějepis, chemie, informatika.

9. Evaluace MPP 2018–2019

Minimální preventivní program pro školní rok 2018–2019 byl sestaven metodickou prevence ve spolupráci s ostatními pracovníky školního poradenského pracoviště a schválen ředitelkou základní školy. Byl zaměřen na aktuální potřeby školy a vycházel z evaluační zprávy uplynulého školního roku. Ke spolupráci na plnění minimálního preventivního programu byly přizvány i vnější subjekty, které se problematikou prevence sociálně patologických jevů zabývají. Opakovaně byly vybrány organizace Hope4kids, MP Education, Státní zdravotní ústav, Policie ČR a poprvé byla navázána spolupráce se Smíchovskou střední průmyslovou školou. Finanční prostředky na realizaci programů škola od Středočeského kraje i přes žádost nezískala. Některé programy byly žákům poskytnuty zdarma, jelikož byly financovány z dotací MŠMT, jiné hradila škola ze svých prostředků společně se zákonnými zástupci.

Do preventivních aktivit se velmi aktivně zapojila i školní psycholožka, která v rámci působení ve školním poradenském pracovišti přispívala ke zlepšování třídního i školního klimatu. Pátému ročníku, kde došlo od září k přerozdělení žáků, napomohli v jejich navázání nových vazeb zkušení lektori na zážitkovou pedagogiku. V době **adaptačního kurzu** měli žáci možnost se vzájemně poznávat a seznámit se se svými třídními učiteli.

Velkým přínosem pro pedagogy i žáky byly pondělní **třídnické hodiny**, ve kterých bylo dostatek času na řešení aktuálních témat a provozních záležitostí. Jakýkoliv problém ve třídě se mohl řešit bezodkladně a projevil se i v celkovém hodnocení chování žáků školy.

Jedním z největších projektů školy byly **oslavy 100. výročí vzniku samostatného československého státu**. Do tohoto projektu se zapojili všichni žáci i pedagogičtí pracovníci školy. Ti nejmladší vytvářeli v hodinách výtvarné výchovy díla s pohádkovými a večerníčkovými

motiv. Žáci vyšších ročníků pracovali na výtvarně pojatých vizitkách významných osobností československé politiky, kultury i sportu. V hodinách dějepisu na druhém stupni bylo stoletému výročí věnováno mnoho času, což dokládají úžasné zpracované výukové projekty. Vrcholem školních oslav 100. výročí republiky bylo slavnostní shromáždění všech žáků ve školní jídelně, kterého se zúčastnil i pan starosta a místostarosta. Po české a slovenské hymně a projevech zazpívali žáci nejoblíbenější píseň prvního československého prezidenta T. G. Masaryka „Ach synku, synku“, na programu nemohla chybět píseň Karla Hašlera „Ta naše písnička česká“.

Navázáním spolupráce s neziskovou organizací Hope4kids bylo možno pokračovat v **Etických dílnách**, ve kterých měli žáci možnost rozvíjet své komunikační dovednosti, ohleduplnost, umění zvládat konfliktní situace se svými vrstevníky a také čelit tlaku skupiny. Zkušená lektorka byla žáky i učiteli velice kladně hodnocena a preventivní programy v jejím podání byly zajímavé.

V oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti proběhla v osmých ročnících akce zaměřená na prevenci užívání **lehkých i tvrdých drog**. Žáci se v hodinách výchovy ke zdraví seznámili s potřebnými informacemi o této problematice. Využili k tomu nově programu Drogy trochu jinak, do kterého se škola ve školním roce 2018–2019 přihlásila. Následně si pro své mladší spolužáky připravili odborné přednášky.

Po dvouleté pauze školu navštívili zástupci **Státního zdravotního ústavu**, kteří velice profesionálně a zároveň vstřícně diskutovali se žáky osmých a deváté třídy. Přednáška byla zaměřena na dospívání, změny v organismu dívek a chlapců, na vývoj pohlavních orgánů, prevenci nádoru prostaty, prsu, děložního čípku. Důležitou součástí byla preventivní část, která se týkala preventivních prohlídek, ochrany před nechtěným těhotenstvím, pohlavně nakažlivými chorobami, cíleně informovala i o způsobech vhodného a zodpovědného chování.

Poprvé školu navštívili studenti **Smíchovské střední průmyslové školy** se svým projektem Kyberšikana. Přednášky vedené vrstevníky jsou nejúčinnější programy v rámci všeobecné prevence. Žáci se s lektorem lépe ztotožní a poměrně snadno nabyté dovednosti a postoje uplatní v praxi. Cílem programu je formovat postoje žáků a účinně ovlivňovat jejich rizikové chování.

Již pravidelně se žáci školy setkávají s policisty a policistkami **Policie České republiky**. V tomto školním roce byla přednášková činnost zaměřena na rizika používání sociálních sítí, extremismus, nezákonné ozbrojování a ochranu při napadení útočníkem. Velké množství

dotazů na dané téma ze strany žáků osmých ročníků potvrdilo naléhavost zajišťování preventivních aktivit.

I v tomto školním roce se žáci třetích, čtvrtých a pátých ročníků pravidelně setkávali s metodickou **dopravní výchovy** a osvojovali si základní pravidla bezpečnosti v dopravě pro chodce a cyklisty. V měsíci říjnu se do dopravní výchovy zapojili i žáci navštěvující školní družinu. Výuka probíhala v teoretické rovině ve třídách a na hřišti. Z důvodu rekonstrukce školy nebylo možno v jarních měsících provádět praktickou část výuky - jízdu zručnosti přes překážky a jízdu po dopravním hřišti podle dopravního značení a pravidel. Ze stejného důvodu se v letošním školním roce škola nepřihlásila do Dopravní soutěže mladých cyklistů, ve které vždy sklízela velmi dobré úspěchy.

10. Seznam základních norem v oblasti prevence

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti MŠMT na období 2019–2027,
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021,
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním pro období 2019–2027,
- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020,
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky „Zdraví pro všechny v 21. století“ (usnesení vlády č. 1066/2002 Sb.),
- Plán primární prevence rizikového chování dětí a mládeže ve Středočeském kraji 2019–2021.

ZÁKONY

- č. 561/2004 Sb. (Školský zákon),
- č. 563/2004 Sb. (o pedagogických pracovnících),
- č. 383/2005 Sb. (změna 106/2002 o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních),

- č. 379/2005 Sb. (o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami),
- č. 109/2002 Sb. (o zařízeních ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízeních preventivně-výchovné péče).

VYHLÁŠKY

- č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky,
- č. 116/2011 Sb. - Novela vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (soubor pedagogicko-organizačních informací č. j. 12295/2005–20),
- č. 147/2011 Sb. – Novela vyhlášky č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných,
- č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání,
- č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- 22 294/2013–1 Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních,
- 21 149/2016 Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních,
- 10 194/2002 Metodický pokyn při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví,
- 14 423/1999 Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance,
- 25 884/2003 Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané,
- 21291/2010-28 Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže,

- Publikace k primární prevenci – Kyberšikana – manuál pro učitele (i rodiče).

PODKLADY ŠKOLY

- Školní řád (Klasifikační řád),
- Minimální preventivní program (Krizový plán),
- Pedagogické rady.

11. Řešení sociálně patologických jevů ve škole

Postupy školy při výskytu návykové látky (alkohol, tabákové výrobky, marihuana) či patologického chování (šikana, kyberšikana, krádež, vandalismus) ve škole jsou podrobně popsány v přílohách tohoto dokumentu. V případě výskytu jiných, zde nejmenovaných sociálně patologických jevů, bude škola postupovat podle doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže MŠMT č.j.: 21291/2010-28.

12. Vybraná zařízení poskytující pomoc ve Středočeském kraji a v hlavním městě Praze

- **Nadace Naše dítě** - pomoc týraným, zneužívaným, handicapovaným, ohroženým a opuštěným dětem, Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8 (nadace@nasedite.cz, www.nasedite.cz),
- **Dětské krizové centrum** - pomoc při řešení výchovných a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě, 241 484 149, problem@дитеkrize.cz, www.ditekrize.cz,
- **Sdružení Linka bezpečí dětí a mládeže**, 800 155 155, lb@linkabezpeci.cz, www.linkabezpeci.cz,
- **Linka Vzkaz domů**, 800 111 113,
- **Linka bezpečí**, 800 155 555,
- **Nízkoprahové zařízení Drop In**, Karolíny Světlé, Praha 1, tel.: 222 221 124,
- **Právní poradna A.N.O.**, Koněvova 95, Praha 3 - Žižkov, tel.: 222 582 932,
- **Detoxifikační jednotka při VFN Apolinář**, Apolinářská 4, Praha 2, tel.: 224 968 204,

- **Institut Filia – centrum primární prevence**, Sokolská 26, Praha 2, tel: 224 261 646,
- **TeenChallenge**, Chlumova 15, Praha 3, tel.: 777 705 165,
- **Život bez závislosti**, K Výtopně 1224, Praha 516, tel.: 602 255 508,
- **Prev-Centrum**, Meziškolská 1120/2, Praha 6, tel.: 242 489 335,
- **Sananim**, Novovysočanská 604/A, Praha 9, tel.: 284 826 844,
- **Středisko pro mládež Klíčov**, Čakovická 51, Praha 9, tel.: 604 634 605,
- **Centrum pro rodinu Drop in**, Litevská 8, Přípotoční 3, Praha 10, tel: 271 721 040,
- **K-centrum**, Máchova 400, Benešov, tel.: 317 728 880,
- **Kontaktní centrum Helianna**, Galetova 429, Mladá Boleslav, tel.: 326 322 817,
- **Semiramis**, Velké Valy 995, Nymburk, tel.: 325 514 424.

- **www.reknidrogamne.cz**
- **www.kourenistop.cz**
- **www.stop-koureni.cz**
- **www.nekuratka.cz**
- **www.stopdrinkingadvice.org**
- **www.minimalizacesikany.cz**
- **www.kybersikana.eu**
- **www.anabell.cz** (poruchy příjmu potravy)
- **www.modralinka.cz**
- **www.prevence-praha.cz**
- **www.poradenskecentrum.cz**

V Průhonicích dne 30. září 2019

Minimální preventivní program Základní školy Průhonice, okres Praha–západ na školní rok 2019–2020 vypracovala:

Bc. Eva Kohoutová, školní metodička prevence v. r.

Mgr. Ester Štorková, ředitelka školy v. r.

13. Přílohy

Příloha č. 1 Plán akcí primární prevence

ŠKOLNÍ ROK 2019–2020 (I. POLOLETÍ)

MĚSÍC	ROČNÍK	AKCE		ZAJISTÍ
srpen	pedag. sbor	Teambuilding – vztahy na pracovišti, efektivní komunikace, třídnické hodiny	klima v pedagog. sboru	vedení ZŠ, MPP, VP, ŠP, Dubská, Tomek
	pedag. sbor	Žák s poruchami chování, syndrom vyhoření	klima v pedagog. sboru	E. Burdová
září	1.–9.	Seznámení se školním a klasifikačním řádem, tvorba pravidel chování ve třídě, seznámení s novými žáky a pedagogy, volba zástupců do školního parlamentu	školní klima	třídní učitelé, metodik prevence, koordinátor školního parlamentu
	1.–9.	Třídnické hodiny (každé pondělí) – třídní vztahy, otevřená komunikace, prevence SPJ	třídní klima	třídní učitelé, MPP, VP, ŠP
	3., 5., 6.	Vztahy žák x nový třídní učitel	vztahy v třídním kolektivu	třídní učitel, VP
	Volení zástupců tříd	Školní parlament – pravidelná setkání 2 x za měsíc	komunikační dovednosti, řešení problémů	I. Kaplanová A. Richterová
	ŠMP	Dny prevence 2019	DVPP	ŠMP E. Kohoutová
	1.–2.	Kočíči zahrada průběžně během 1. pololetí -	sociální dovednosti	třídní učitelky
říjen	1.–9.	30 let svobody (listopad 1989) - příprava celoškolního projektu	vlastenectví	pedagog. sbor
	9.	Volba povolání – SŠ s talentovou zkouškou	volba povolání	A. Randusová
	1.–9.	Třídnické hodiny – schránky důvěry, projekt Nenech to být, opakování pravidel třídy + téma dle situace ve třídě	třídní klima, pravidla komunikace	třídní učitelé, MPP, VP, ŠP
	1.	Bezpečné chování – cesta do školy	ochrana zdraví	E. Kohoutová MPP
	5.	„Nechte mě být – šikana“ – preventivní film	prevence šikany	ŠMP, třídní učitelky
	Školní družina	Den otevřených dveří	klima ŠD	vychovatelé ŠD
listopad	3.	1. část - Bezpečně na kole	dopravní výchova	E. Kohoutová – MPP
	1.–9.	Třídnické hodiny (každé pondělí) – jak se učit, aktuální témata dle třídy	prevence SPJ, vztahy	třídní učitelé, MPP, VP, ŠM
	7.	Zdravý životní styl	ochrana zdraví	E. Kohoutová - MPP

	6.	„Nechte mě být – šikana“ – preventivní film	Prevence šikany	ŠMP, VP
	8., 9.	Veletrh středních škol	volba povolání	tř. učitelé
	1.-9.	listopad 1989 – vyvrcholení celoškolského projektu	vlastenectví	Pedagogický sbor
prosinec	1. - 9.	Den řemesel – výroba vánočních předmětů	klima třídy/školy	pedag. sbor
	1.-9.	Třídnické hodiny – téma dle dokumentů „Jeden svět na školách“	prevence SPJ	třídní učitelé
	4.	1. část - Bezpečně na kole	dopravní výchova	E. Kohoutová – MPP
	1.-3., MŠ	Mikuláš – program žáků 9. tříd pro mladší spolužáky	vztahy/klima	vedení školy
	1.-9.	Vánoční vystoupení	klima školy	tř. učitelé
	1.-9.	Vánoční besídka	klima školy	tř. učitelé
leden	1.-9.	Den otevřených dveří	vztahy rodič, škola, žák	pedag. sbor
	7.	„Mezi stěny“ – preventivní film	prevence šikany	VP A. Randusová
	2. stupeň	Lyžařský výcvik	školní klima, zdraví	p. Štorková

Příloha č. 2 Šikana

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ, KRIZOVÝ PLÁN (VYCHÁZÍ Z MP MSMT-21149/2016)

Charakteristika šikanování

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje výchovné a vzdělávací cíle školy. Protože se šikana vyskytuje téměř na každé škole, je třeba tomuto jevu předcházet vytvářením dobrých vztahů mezi žáky a vzděláváním pedagogických pracovníků.

Šikanování lze charakterizovat jako jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Z právního hlediska můžeme šikanou označit takové úmyslné jednání, které útočí na lidskou důstojnost oběti.

Projevy šikany

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení dělí projevy šikanování do následujících skupiny:

- projevy verbální přímé a nepřímé - psychická šikana, ke které patří také kyberšikana,
- projevy fyzické přímé a nepřímé - fyzická šikana,
- projevy aktivní a pasivní.

Stádia šikanování

Porucha vztahů mezi spolužáky, kterou označujeme pojmem šikana, se vyvíjí postupně od málo nápadných projevů až po nejhorší podobu. Tento vývoj můžeme podle Michala Koláře rozdělit na pět vývojových stupňů.

První stupeň (zrod ostrakizmu)

Ostrakizmus se může projevit téměř v každé skupině. Podmínky jeho vzniku mohou být zcela běžné a nenápadné. V každé skupině se objevují jedinci, kteří se nacházejí na tzv. sociometrickém chvostu. Patří mezi málo vlivné a oblíbené. Pokud se cíleně nepracuje se vztahy členy skupiny, zakoušejí tyto členové prvky šikanování tzv. ostrakizmus. Ostatní se s nimi nebaví, protože by to mohlo ohrožit jejich pozici, odmítají je, pomlouvají a dělají na jejich účet různé legracky. Jedná se o zárodečnou formu šikanování.

Druhý stupeň (fyzická agrese a přitvrzování manipulace)

Ostrakizmus může přerůst do dalšího vývojového stupně v situacích, kdy ve skupině stoupá napětí např. před očekávanou těžkou písemkou a spolužáci si na ostrakizovaných žácích odreagovávají svoje nepříjemné pocity. Žáci z nudy nebo z potřeby zamaskovat svoji nejistotu vymýšlejí a přitvrzují zábavu na úkor nejzranitelnějšího spolužáka. V jedné třídě se může sejít i několik agresivních žáků, kteří používají násilí pro uspokojování svých potřeb a mají touhu opakovaně zažívat pocit moci nad slabšími a bezbrannými.

Pokud jsou počáteční pokusy o šikanování trpěny, může tato agrese přerůst do pokročilých stupňů. Jestliže jsou však mezi členy skupiny kamarádské vztahy a projevuje se mezi nimi soudržnost, pak jsou pokusy o šikanování neúspěšné.

Třetí stupeň (vytvoření jádra)

V případě, že skupina umožnila opakování pokusů o šikanování některých svých členů, přechází šikana do třetího vývojového stupně. Z jednotlivých agresorů se vytvoří skupinka „úderné jádro“. Jeho členové mezi sebou začnou spolupracovat a opakovaně šikanovat nejvhodnější oběť. Nejčastěji jsou jimi žáci, kteří byli ostrakizováni. Skupina se rozdělí na různé podskupiny. Pokud se nevytvoří stejně vlivná a silná pozitivní podskupina ze slušných žáků jako je skupina agresorů, může šikana nerušeně pokračovat. V praxi se podskupiny charakterově slušných žáků nevyskytují příliš často. Pokud se však vytvoří, jsou jejich členové v nevýhodě vůči agresorům už tím, že na rozdíl od nich respektují pravidla.

Čtvrtý stupeň (většina přijímá normy agresorů)

Jestliže činnost jádra agresorů může nerušeně pokračovat, dojde k tomu, že většina skupiny přijme za vlastní jejich normy a ty se stanou nepsaným zákonem skupiny.

V této fázi se i mírní a ukáznění žáci aktivně podílejí na týrání spolužáka a prožívají přitom uspokojení.

Pátý stupeň (totalita neboli dokonalá šikana)

V této fázi jsou již normy agresorů přijaty a respektovány téměř všemi členy skupiny. Dochází k rozdělení skupiny na dvě části, které M. Kolář pojmenoval jako otrokáře a otroky. Agresoři se sami označují jako mazáci, kingové, nadlidé atd. Oběti jsou označovány jako bažanti,

poddaní, podlidé atd. Otrokáři využívají na otrocích vše. Od materiálních věcí (oblečení, peníze, osobní věci) přes jejich city, školní znalosti až k rozumovým schopnostem. Přitom jim dokáží způsobovat bolest, proti které se otroci nedovedou bránit. Ti se stávají závislejší a ochotnější cokoliv dělat. Členové skupiny, kteří původně se šikanou nesouhlasili, přihlížejí nebo se zapojují do týrání. Násilí nabírá na brutalitě a je považováno za normální chování nebo za vhodnou legraci. Otroci se snaží vyřešit svoji situaci opakovanými nemocemi, neomluvenou absencí, odchodem ze školy a v nejhorších případech pokusy o sebevraždu.

Varovné signály

Ve třídách, ve kterých se vyskytuje šikana, mohou být učitelé jedni z posledních, kteří se o tom dozvědí. Je to způsobeno tím, že ve většině případů všichni žáci třídy ctí nepsaný zákon, že se „bonzovat“ učiteli nemá. Kdo tento zákon přestoupí, bývá odsouzen celou třídou. Pokud se žáci, kteří jsou šikaně přítomni, ale nezúčastňují se jí, svěří svým rodičům, ti velmi často mlčí. Rodiče šikanovaných žáků bývají často přemlouváni svými dětmi, aby si ve škole nestěžovali. Mají strach z odplaty ze strany agresorů. Z těchto důvodů je třeba, aby byl učitel schopen sám rozeznat příznaky šikany. Na to, zda je dítě šikanováno, mohou učitele upozornit přímé i nepřímé příznaky šikany.

K přímým projevům šikany patří:

- posměšné poznámky na adresu dítěte, ponižování, pokořující přezdívka, nadávky, žerty na účet dítěte,
- nepřátelská nebo pohrdavá kritika dítěte,
- šťouchání, strkání, honění a rány určené stále stejnému dítěti,
- příkazy, které dítě dostává od ostatních a plní je,
- rvačky, ve kterých je jeden z účastníků výrazně slabší a snaží se utéct.

Mezi nepřímé projevy šikany patří:

- dítě nemá kamarády a je o přestávkách často samo nebo vyhledává blízkost učitelů,
- při týmových sportech není o dítě zájem a zbývá mezi posledními,
- pokud má dítě mluvit před třídou, je nejisté a vystrašené,
- dítě je stísněné, nešťastné a mívá blízko k pláči,

- zhoršuje se jeho školní prospěch a nesoustředí se při vyučování,
- dítě má často poškozené nebo rozházené věci, někdy i zašpiněný nebo poškozený oděv,
- do třídy často vchází až s učitelem,
- dítě nedovede uspokojivě vysvětlit původ škrábanců, modřin nebo odřenin na svém těle,
- žák má nadměrnou omluvenou absenci.

Jednotlivé samostatné nepřímé příznaky mohou patřit k běžnému dění ve třídě. Pokud se ale u určitého dítěte ve třídě některé z nich objevují opakovaně nebo pokud se současně vyskytnou u dítěte větší počet těchto projevů, může to signalizovat šikanu daného dítěte.

Doporučení rodičům

Rodiče si mohou navíc všimnout dalších příznaků, které naznačují, že je jejich dítěti ubližováno nebo je přímo šikanováno. Patří k nim:

- dítě nemá žádného kamaráda a ani za ním domů nepřicházejí spolužáci,
- dítě není zváno na návštěvu k druhým dětem,
- ráno dítě odkládá odchod do školy a je možné na něm pozorovat stísněnost a strach,
- často si stěžuje na bolesti břicha nebo hlavy a snaží se zůstat doma,
- prosí o odvoz autem při cestě do školy a ze školy,
- domů nechodí nejkratší cestou,
- doma je dítě smutné, objevují se výkyvy nálad, ale odmítá se svěřit s tím, co ho trápí,
- dítě má neklidný spánek,
- dítě je nečekaně agresivní k sourozencům a v některých případech projevuje zlobu i vůči rodičům;
- dítě ztrácí zájem o učení,
- dítě často žádá o peníze a neumí věrohodně vysvětlit, na co je potřebuje,
- často ztrácí osobní věci.

Jestliže učitel nebo rodič nabude přesvědčení o tom, že je dítě šikanováno, je třeba šikanu vyšetřit a zasáhnout proti ní.

Škola a prevence šikanování

Škola záměrně vytváří bezpečné prostředí, podporuje solidaritu, spolupráci a toleranci mezi žáky. Vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit školy. Rozvíjí mezilidské vztahy mezi žáky, podporuje etické jednání a okamžitě řeší zárodečné formy šikanování. Ve školním řádu má jasně stanovená pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení. Každoročně provádí dotazníkové šetření zaměřené na odhalování šikany mezi žáky. Třídní učitelé zařazují do hodin aktivity osobnostní a sociální výchovy aktivity podporující pocit sounáležitosti mezi žáky třídy. Škola má vytvořen vlastní Program proti šikanování, jehož hlavní součástí je Krizový plán proti šikaně.

KRIZOVÝ PLÁN PROTI ŠIKANĚ

Plán č. 1 Škola dokáže řešit situaci vlastními silami

Jedná se o objevení a řešení šikany v počátečních stádiích vývoje. V těchto případech bude škola postupovat takto:

Při objevení problému (informace od rodičů, žáků, vlastním pozorováním) bude informován třídní učitel a ředitel školy. Dále bude informován metodik prevence, výchovný poradce a školní psycholog. Tuto šikanu řeší metodik prevence (případně výchovný poradce) ve spolupráci s třídním učitelem a ředitelem školy. Zápisy z rozhovorů a řešení šikany založí školní metodik do své agendy.

V první fázi bude stanovena forma šikany a bude proveden odhad závažnosti onemocnění skupiny. Dále bude probíhat vlastní vyšetřování šikany podle následujícího schématu:

1. **Proběhnou rozhovory s informátory a obětí.** Důležité je chránit zdroj informací. Rozhovory budou probíhat individuálně a musí být provedeny tak, aby o nich ostatní nevěděli (je nutné předpokládat pomstu agresorů). Z rozhovorů bude proveden zápis.
2. **Nalezení vhodných svědků.** Cílem je následné ověření informací.
3. **Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky** – rozhovory jsou vedeny individuálně. V případě potřeby proběhne konfrontace při protichůdných informacích max. 2 žáků spolu. Z rozhovorů je proveden zápis.

Je nepřípustné společné vyšetřování agresorů a svědků nebo konfrontace oběti s agresory.

Během rozhovorů je třeba nalézt odpovědi na následující otázky:

- a) Kdo je obětí, případně kolik je obětí?
- b) Kdo je agresorem, případně kolik je agresorů?
- c) Kdo je aktivní účastník šikanování a kdo je obětí i agresorem?
- d) Co, kdy, kde a jak dělali agresori obětí?
- e) Jak dlouho šikanování trvá?
- f) K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?

4. **Ochrana oběti** – bude věnována zvýšená pozornost školnímu klimatu a zpřísněny dohledy. Během přestávek bude dohlízející pedagog častěji nahlížet do tříd.

5. **Ze zjištěných informací bude provedena předběžná diagnóza a zvolen jeden ze dvou typů rozhovoru:**

- a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření),
- b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku).

6. Realizace vhodné metody:

- a) **metoda usmíření** (Důraz je kladen na řešení problému, domluvu a usmíření mezi aktéry šikanování. Trestání se zde nekoná. Prostřednictvím sdílení odlišných pocitů jednotlivých aktérů a podporováním schopnosti agresora vcítit se do své oběti a mít s ní soucit, je společně hledána náprava vztahu.)
- b) **metoda vnějšího nátlaku** (Řešení chování agresora proběhne formou výchovného pohovoru nebo výchovnou komisí složenou z vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a třídního učitele a v případě potřeby dalšího odborníka. V obou případech jsou kromě agresora přítomni jeho rodiče.)

Je vhodné dodržovat následující posloupnost vedení jednání:

- 1. seznámení rodičů s problémem,
- 2. postupné vyjádření všech pedagogů,

3. vyjádření žáka,
4. vyjádření rodičů,
5. rozhodování komise za zavřenými dveřmi,
6. seznámení rodičů a žáka se závěrem komise.

Z jednání bude proveden zápis. V závěru se rodiče vyjádří souhlasem či nesouhlasem s navrhovaným řešením. Rodičům bude nabídnuta pomoc školního psychologa či jiné vhodné instituce.

7. Třídní hodina

- a) efekt metody usmíření,
- b) oznámení o potrestání agresorů před celou třídou.

8. **Řešení případu šikany ze strany oběti** – proběhne rozhovor se zákonnými zástupci oběti za účasti třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce a ředitele školy. Při rozhovoru budou zákonní zástupci seznámeni se závěry zjištění a dojde k domluvě na dalším postupu - způsob ochrany oběti a další nutná opatření. Bude nabídnuta pomoc školní psychologa případně další instituce.

9. **V případě potřeby bude svolána třídní schůzka**, na které škola seznámí rodiče s řešením případu.

10. **Práce s celou třídou** – ve třídě dojde k uzavření celé záležitosti. Výstupem práce se třídou bude nastavení takových pravidel chování třídy, která zamezí možnost opakování šikany. Zajistí třídní učitel a metodik prevence. O výsledku budou informovat kolegy a vedení školy. Třída bude dlouhodobě sledována.

Plán č. 2

Řeší případy pokročilé šikany s neobvyklou formou, které **škola nedokáže vyřešit sama** a potřebuje pomoc specializovaných institucí (PPP, SVP) a Policie ČR.

V těchto případech bude škola postupovat takto:

1. Zvládnutí vlastního šoku - odhadne závažnost a formu šikany.
2. Oběti poskytne bezprostřední ochranu, bude zastaveno násilí.
3. Informování ostatních pedagogů a vedení školy.
4. Zajistí dozor nad ostatními žáky tak, aby se nemohli domluvit na křivé výpovědi.
5. Pokračuje pomoc a podpora oběti (přivolání lékaře).
6. Oznámí případ na Policii ČR a bude navázán kontakt se specialistou na šikanování.
7. Informuje rodiče.
8. Dohodne další postup s Policií ČR a pracovníky OSPOD.

Výchovná opatření

Pro potrestání agresorů lze užít běžná výchovná opatření:

- napomenutí a důtku třídního učitele, důtku ředitelky školy,
- sníženou známku z chování.

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, příp. pobyt v diagnostickém ústavu,
- ředitelka školy podá návrh pracovníkům OSPOD k zahájení práce s rodinou,
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Příloha č. 3 Kyberšikana (MŠMT Č.J.: 21291/2010-28)

Charakteristika kyberšikany

Kyberšikanu definujeme jako úmyslné zneužití informačních komunikačních technologií, zejména mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrožit, ublížit mu. Ze své podstaty má mnohem větší dosah než šikana, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti.

Typy kyberšikany:

1. přímá: útočník -- oběť
2. v zastoupení: útočník – třetí osoba – oběť

Postup řešení

Škola se kyberšikanou zabývá vždy, když se o ní dozví. Vychází z postupu řešení šikany (viz výše) a dokumentu MŠMT (příloha 7).

1. kvalitní odhad situace (zvládne škola řešit vlastními prostředky nebo postoupí jinému subjektu)
2. ochrana oběti
3. zajištění dostupných důkazů s podporou IT
4. vyšetření situace
5. volba opatření
6. informování zákonných zástupců
7. závěrečné zhodnocení
8. konečný verdikt – postih

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení. Pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi OSPOD. V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

Příloha č. 4 Krádež (MŠTMT č. j.: 21291/2010-28)

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, používat apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován. Předmětem krádeže bývá de facto cokoliv, co někdo může potřebovat. Hmotná škoda není vždy rozhodující, protože pro majitele mají některé předměty osobní a emocionální hodnotu. Krádeže jsou protiprávním jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.

Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Žákům se doporučuje cenné věci, které nesouvisejí s vyučováním a vzděláváním, do školy nebo školského zařízení nenosit.

Výše škody

- **přestupek:** škoda do 5 000 Kč,
- **trestný čin:** škoda od 5 000 Kč výše,
- **trestný čin:** škoda menší než 5 000 Kč **za použití síly k překonání překážky** (např. vypáčená skříňka, šatna, zásuvka) nebo **za použití násilí vůči osobě** a snaha zmocnit se věci – **loupež**, jedná se vždy o trestný čin.

Postup řešení krádeže

1. Pedagog o krádeži neprodleně informuje vedení školy.
2. O události škola pořídí záznam na základě výpovědi poškozeného.
3. Podle výše škody se rozhodne o dalším postupu:
 - A. Věc předat orgánům činným v trestním řízení nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
 - B. Řešit záležitost na půdě školy.
 1. viník se přiznal,
 2. velmi nízká škoda v řádu korun,
 - informovat zákonného zástupce poškozeného,
 - provést šetření, zjistit viníka, případně pohovor s viníkem,

- zjistit důvody tohoto chování (příčin),
- informovat zákonného zástupce viníka,
- stanovit způsobu náhrady škody,
- pořídít záznam z jednání, navrhnout opatření,
- nahlásit věc na OSPOD – krádež se opakuje.

Příloha č. 5 Vandalství

(VYCHÁZÍ Z DOKUMENTU MŠMT Č.J.: 21291/2010-28)

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity.

Jedná se buď o významné útoky na věci, které mají za následek **jejich úplné zničení** (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky, učebnice části oblečení atd.) **nebo významné poškození** (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku, popsané a polité učebnice, poškozené rohy zdí, nalepený toaletní papír na stropě apod.).

Postup řešení:

1. pedagog o škodě informuje vedení školy,
2. o způsobené škodě provede záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo–co–kdy–kde–jak–proč–čím,
3. informuje zákonné zástupce, náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil:
 - u nezletilých potom po jejich zákonném zástupci,
 - **u škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferovat tento způsob náhrady škody,**
4. jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, nahlásí se věc Policii ČR a oznámí jí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy,
5. v případě opakovaného poškozování se nahlásí celá záležitost na OSPOD,
6. pořídí se záznam z jednání a navrhne opatření.

Příloha č. 6 Návykové látky – drogy, alkohol, tabákové výrobky (VYCHÁZÍ Z MŠMT Č. J.: 21291/2010-28)

NÁVYKOVÉ LÁTKY

- drogy, alkohol, tabákové výrobky, OPL

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

- marihuana, pervitin, heroin, těkavé látky, syntetické drogy

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace návykových, omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Postup řešení:

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci nebo distribuci návykové a OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v této činnosti zabránit.
2. Návykovou nebo OP látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci či distribuci pokračovat. Nepodrobuje ji žádnému testu na chemické složení a odevzdá ji neprodleně vedení školy pro případ důkazu. Splní oznamovací povinnost k vedení školy.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem návykové nebo OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování a není schopen dbát pokynů učitele, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.

8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval návykovou nebo OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy).
9. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.
10. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. V případě podezření na intoxikaci žáka může zástupce vedení školy provést orientační test na přítomnost návykové nebo OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
12. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem návykové nebo OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.
13. O celé situaci pedagogický pracovník vypracuje záznam a předá ho vedení školy k dalšímu projednání.
14. Z konzumace návykové nebo OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce se klasifikuje jako trestný čin, užívání návykových a OPL je porušením školního řádu.

ALKOHOL

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy i na všech akcích školou pořádaných.

Postup řešení:

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Pokud je žák přistižen, že nabízí alkohol jiné osobě, je nutné mu alkohol odebrat a v této činnosti zabránit.

3. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše pedagog o události stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), ohlásí věc školnímu metodikovi prevence a ten vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.
10. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit výchovná opatření stanovená školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
12. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce a s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
13. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

1. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy alkohol**, postupují takto:

- a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - d) Zpracují stručný záznam o události.
2. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka alkohol**, postupují takto:
- a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) O nález sepiší stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
 - d) O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
 - e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

Postup řešení

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který předá školnímu metodikovi prevence.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.

5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
6. Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce.